

zich gereed voor hun opening. Miracles (Goods) presenteerde met Edward van Vliet (Equilibrium) voor het eerst in Milaan, met een sympathieke maar inhoudelijk toch wat onevenwichtige verzameling (ons bekende) produkten van Erik-Jan Kwakkel (keramiek), Vincent de Rijk (vazen) en uiteraard Edward van Vliet (lampen). Een nog drukker gefrequeenteerde straathoek verder, toonde Droog Design voor de vierde maal. Dit keer met speciale aandacht voor kunststof. Vanaf zijn wolk in de ontwerpershemel moet Colombo zeker waardering hebben kunnen opbrengen voor de vrolijke opblaasbare sigaarvormige lampen van Oval. Daarentegen straalde hun glimmend wit kunststof dressoir een DDR-achtige armoe uit; zeker als je de meer appetijtelijke plastics van Authentics en Kartell vers op je netvlies hebt staan. Verder trok een letterlijk uit koolstofvezel geknoopte stoel van Marcel Wanders terecht alle aandacht. Toch vraag je je af of dit visueel karige prototype niet wat verder uitgewerkt, gestyled had kunnen worden. Waarom de stoel bijvoorbeeld niet in een Kapoor-achtig blauw of groen gedompeld? In deze kale uitvoering blijft het (mij) teveel in 'techno-craft' steken.

Werkelijk nieuwe jaren-negentigvormen kunnen door de computer worden aangestuurd, zoals bij de Nederlandse presentatie van de architectuur van onder meer Ben van Berkel op de Triennale te zien was. Het is verwonderlijk dat dergelijke vormen nog niet tot het meubeldesign zijn doorgedrongen. Alhoewel: bij een schakelbare bank van Toni Cordero, deel van de onevenwichtige

Sawaya / Moroni-collectie, vermoed je dat de intrigerend afgeronde rugleuningen 'toevallig' uit de computer rolden.

Zeker dit jaar bewees het aanbod op de beurs en daarbuiten hoezeer de industrie en de Italiaanse ontwerpers op hun eigen ambachtelijke of artistieke traditie vertrouwen. Het nieuwe merk Mastrangelo laat zelfs specifiek Milanees meubeldesign herleven, daarmee teruggrijpend naar de 'smaakmakende' rol die het warenhuis La Rinascente in de periode 1920 tot 1950 had. Behalve heruitgebrachte meubels van Gíó Ponti, Marco Zanuso en Anna Gili maakte Alessandro Mendini (65) 'onomkeerbare' restylings van een jaren vijftigfauteuil en divan. Het stijlvaste resultaat doet even blasé als ordinaar aan: typisch Mendini dus. Als boegbeeld van de bij

La Rinascente gepresenteerde reeks dient een duivelachtige interpretatie van een ambachtelijk 16e-eeuwse, stoel uit Lombardije uit de Milanese 'museumstijlkamer' Bagatti Valsecchi. Anders dan Mendini is Gaetano Pesce (57) iemand die het experiment met materiaal (kunststof) allesbehalve schuwt. Dat levert vaak oogopenende resultaten op, maar Pesces door Fish (= de Engelse vertaling van zijn naam) in productie genomen vaasjes zien er daarentegen toch uit als een vormeloos soort 'spaghetti-diarree'. Van Milaan 1996 zullen mij eigenlijk alleen de lantaarntjes bijblijven die Andrea Branzi in beperkte oplage maakte: ijle constructies, omhuld met het bekende Japanse washi-papier of een rul

aanvoelende Dacron-stof. De lampjes staan als organische vorm in een kast of in een pannetje. Ze worden gevoed door batterijen en zijn derhalve snoerloos. In een typisch Italiaans ronkende tekst schrijft de theoreticus/ontwerper Branzi dat we de snoerloosheid moeten interpreteren als 'een breuk met de bestaande kennissystemen en onze onkunde om adequaat te reageren op de verbroken oude politieke ideologiën.' (...) Nu behaalde Italiaans links inderdaad dat weekend een onverwachte overwinning bij de verkiezingen, maar wat moet nu je met dat wollige gebazel? Het terugkerende tafereel van de dame die in de galerie iedere paar seconden van lampje naar lampje ijde om de lichtknopjes weer om te zetten, verklaarde meer. Dit is allesbehalve een gebruiksvriendelijk, overwogen industrieel product met een morele boodschap. Uiteraard is ook de functionaliteit van zo'n pannetje of een esthetische boomtak plus gouden bal tamelijk ver te zoeken. En passant herken je voorgaande projecten met rijstpapieren lampjes en de bekende Animal Domestic (stoelen met berkestammen ruggetjes). Doet er allemaal niet toe. Juist die quasi-Japanse materiaal tegenstellingen (gekreukt/semi-transparant papier versus glimmend metaal) maken deze installaties tot onovertroffen Arte Povera in een fraai designjasje. Dit is introspectief werk van een dusdanige schoonheid, dat je er een brok van in de keel krijgt. Ergo: è la poesia! Pure poëzie: het geheim van Italiaans design, waar dit jaar zoveel andere ontwerpers tevergeefs naar haakten. ●

kunstgrepen

door Ed van Hinte

De natuur is een supermatriarch. Het is per definitie onmogelijk iets te doen waar Big Sister op tegen is. En ze is zo zeker van haar zaak, dat het haar onverschillig laat hoe wij de wereld behandelen om onze soort te laten voortbestaan in een gezond en comfortabel ecosysteem. Dat moeten we zelf uitzoeken met behulp van onze moraal.

Milieu-overwegingen zijn niet meer per definitie vreemd en duur, maar behoren tot de standaard en blijken geld te kunnen opleveren. Zij beïnvloeden alle facetten van produktontwikkeling en confronteren ons voortdurend met dilemma's.

kunsthout

Aardig voorbeeld daarvan zijn alle varianten van namaakhout die staan opgesomd in een artikel in Modern Plastics International van maart '96. Hoewel het idee in Europa ontstond, is het nu in Noord-Amerika - meer dan hier - gebruikelijk om kunststof voor kozijnen en dergelijke een houtachtige uitstraling te geven. Er zijn allerlei varianten en er bestaat sinds kort zelfs een PVC-schuim, dat zich net als

hout laat zagen en aan elkaar schroeven. Bij namaakhout krijg je te maken met twee dilemma's. Moet je plastic er als overdreven perfect hout laten uitzien, terwijl het toch anders ruikt en anders aanvoelt? En is het ontbreken van de noodzaak om een materiaal geregeld te onderhouden gunstig voor de band die je er op den duur mee krijgt. Schoonmaken en schilderen zijn vervelend en duur, maar kunnen wel voldoening verschaffen.

schuimschonen

Wat het gebruik van CFK's voor het opschuimen van kunststof betreft, heeft het dilemma plaatsgemaakt voor gelaten aanpassing. We zitten nog wel met restanten fout materiaal uit oude koelkasten, maar nu is er een principe ontwikkeld om schuim te recyclen met behoud van zijn poreusheid, terwijl het oude blaasmiddel netjes wordt verwijderd.

ontlakken

Iets dergelijks speelt bij het lakken van materialen waardoor hergebruik wordt bemoeilijkt. Sinds kort bestaat er een bedrijf dat het tegenovergestelde doet, bij aluminium. Vooral het verwijderen van acrylaat-, epoxy- of tweecomponenten-lakken is niet zo simpel vanwege corrosieve bijwerkingen, die weer een extra nabehandeling vergen.

plantaardig

Afbreekbaarheid schept wel een dilemma: voordeel voor het milieu of nadeel door verontreiniging van niet-afbreekbare kunststoffen bij recycling. Er is momenteel een duidelijke tendens naar meer toepassing van afbreekbare grondstoffen. Kunststoffen beginnen bijna letterlijk terug te keren naar hun roots. De eerste - celluloid, en guttapercha - hadden een plantaardige oorsprong. Nu is er, aldus een verhaal in Kunststof Magazine van april, een sterke tendens naar versterking van kunststoffen met plantaardige vezels, vanwege de afbreekbaarheid, maar vooral omdat de Europese landbouw naar nieuwe afzetmogelijkheden zoekt. Mercedes past al enige tijd met epoxyhars geïmpregneerde matten van vlas en sisal toe in binnenpanelen. En dochter DASA ziet mogelijkheden in vervanging van glasvezels in binnenpanelen van vliegtuigen door vezels van ramee, uit de bast van een Oostaziatische plant. Het nadeel van plantaardige vezels is dat ze vrij duur zijn, maar dat hoeft niet zo te blijven.

wat rest

Afbreekbare vezels hebben natuurlijk niet veel zin als de gebruikte kunststof niet afbreekbaar is. Er verschijnen geregeld nieuwe varianten. Het oudste is Biopol van ICI, dat wordt

geproduceerd met behulp van bacteriën. Daarnaast leveren verschillende fabrikanten biopolymeren op basis van zetmeel. Het grappige is dat er nu ook synthetische afbreekbare plastics op de markt verschijnen. Er zijn er op basis van melkzuur. En vorig jaar verscheen een composteerbare polyesteramide voor afvalzakken en plantenpotten. Het enige probleem is dat de definitie van afbreekbaarheid nog niet vastligt. De snelheid van het rottingsproces kan variëren evenals de aard van de stof die overblijft.

kunsthout

Rohm & Haas
Philadelphia
USA

schuimschonen

Bayer Nederland bv
Postbus 80
3640 AB Mijdrecht
T (0297) 280213 / F (0297) 284165

ontlakken

L.O.A. Ontlak bv
T 013 4563966 / F 013 4561009

composteerbaar polyester-polyamide

Bayer, zie schuimschonen

materiaal

69